

Årsplan

Samfunnsfag

2018–2019

Årstrinn:

5. Årstrinn

Lærer:

Hege Almås og Eli Aareskjold

Akersveien 4, 0177 OSLO
Tlf: 23 29 25 00

Kompetansemål	Tidspunkt	Tema/Innhold	Lærestoff	Arbeidsmåter	Vurdering
Tema: Historie					
Plassere en rekke hendelser i historie og samtid på tidslinje og kart.	August - november	Historie Tidslinje- og forståelse.	Midgard: Mesopotamia, livet ved de store elvene Hellas i antikken Romerriket Relevante tekster/utdrag	Forklare, vise og tegne tidslinje. Trekke linjer fra fortid til nåtid, gjøre oppgaver. Skrive tekster og kunne bruke relevante faguttrykk og flere kilder.	Vurdere arbeider Arbeidsinnsats Egenvurdering Kapittelquiz
Beskrive utviklingen i levekårene for kvinner og menn og fremveksten av likestilling i Norge.	Desember - mars	Historie I Samfunnet	Oppslagsverk biblioteket Internett	La elevene skrive/fortelle en historie fra en gitt opplevelse/situasjon, for å forstå at man legger vekt på ulike sider. Finne stoff skrevet av forskjellige forfattere/historikere f.eks fra en tidsperiode eller en historisk	Samtaler og diskusjoner som belyser temaet.

				hendelse.	
Gjøre greie for nasjonale minoriteter som finnes i Norge, og beskriv hovedtrekk ved rettene, historien og levekårene til minoritetene	Desember – Mars	Samene Innvandring St. Sunniva Oslo	Midgard og info på nett om samene Fakta om skolen og kommunen vår	Finne informasjon i bøker og på nett. Intervjue/ snakke med søstrene eller en lærer som kjenner skolen godt	Arbeidsinnsats. Prosess, deltakelse og fremføring Dialog med elevene
Plassere tidlige elvekulturer på kart og tidslinje og presentere sentrale trekk ved de.	August – september	Historie	Midgard Livet ved de store elvene	Felles gjennomgang og oppgaver i forbindelse med stoffet i læreboka.	Arbeidsinnsats i timene. Lekser/innleveringer
Finne informasjon om greske og romerske samfunn i antikken, og finne eksempler på hvordan kulturen deres har påvirket vår egen tid.	September-oktober	Historie Norgeshistorie	Midgard Hellas i antikken Romerriket I samfunnet	Styresett. Barns og kvinners rettigheter. Strafferett. Oppgaver i lærebok. Sammenligninger av nåtid og fortid. Bruke stoffet i Midgard . Lete i andre kilder.	Arbeidsinnsats i timene Lekser/innlevering Klassediskusjoner Kapittelquiz

Tema: Geografi					
Kunne bruke atlas, lese og bruke papirbaserte og digitale kart og plassere nabokommunene, fylkene i Norge, de tradisjonelle samiske områdene og de største landene i verden.	April - juni	Kart av Norge og Europa Norge rundt: landsdeler, fylker, kommuner, byer, elver, fjell, fjorder osv.	Midgard Ulike typer kart, atlas, globus, kompass, data(f.eks lokus123)	Gjennomføre kart-kapittel. Lære om kart, himmelretninger, kompass, karttegn. Finne himmelretninger, og forstå hvordan landskapet er i ulike områder. Jobbe med kapittelet om Norge. Lære om landsdeler, fylker, kommuner osv. Jobbe i grupper, ta for seg en landsdel/fylke. Lage plansje evt på data. Fremføre. RIAF – målestokk, statistikk, utregninger	Kartprøve Praktisk arbeid/forståelse. Kapittelprøve Dialog med elevene Fremføringen
Registrere og ordne spor etter istida på hjemstedet, og forklare hva istida hadde å si for dannelse av landskap og hele landet.	April - juni	Kart Levende Landskap Landsdeler Oslo Jordbruk	Midgard Globus	Forklare- og lese i Midgard som utgangspunkt/bakgrunnsstoff. Vise bilder av landskapstyper som er dannet av istida. Oppgaver i lærebok Studere bilder evt besøke museum el egnet sted? Lære seg å beskrive et	Dialog med elevene Kapittelquiz. Ferdig produkt Egenvurdering

				landskap, f.eks der de bor. Ulikheter i landet vårt. Lage plansje el fremstilling på data over typiske landskapstrekk skapt av istida.	
Forklare sammenhenger mellom naturressurser, næringer, bosetning og levevis. Beskrive hvordan Norge bruker ressurser fra andre steder i verden.	Mars - juni	Kart Samfunnsfag Historie	Kart over- og bilder fra de ulike landsdelene i Norge Midgard	Les informasjon ut av Norges/fylkeskart. Hvordan er landskapet? (fjell, skog, sjø, hav, største byer, elver...osv) Hva tror barna selv er hovednæringer? Forklare hvordan dette henger sammen. Historie og nåtid. Les og gjør oppgaver i Midgard. Lage oversikt over likheter og ulikheter mellom landene. Bruke fakta (folketall, størrelse, styreform osv) + kart.	Kapittelquiz Forståelse av kart Diskusjoner med elevene Lekser/innlevering
Tema: Samfunnsfag					
Forklare hvordan informasjon fra massemedium og kommersiell påvirkning kan virke inn på forbruksvaner og personlig økonomi.	Desember - mars	I samfunnet Media Påvirkning Storting - Regjering	Aviser og magasiner Reklame Film Internett	Hva påvirker oss og hvordan? Ikke bare reklame. Hvordan påvirkes vi av andres forståelse av verden? Politikk.	Arbeidsinnsats og sluttprodukt Dialog med elevene. Egenvurdering.

Gjøre greie for hva et politisk parti er, og diskutere noen sentrale motsetninger/forskjeller mellom de politiske partiene i Norge.	Desember - mars	Kort gjennomgang av de politiske partiene i Norge og hvordan de fungerer i samfunnet.	Lærerstyrt forelesning Media Diskusjoner Politisk reklame	Se på maktfordelingen i Norge, og hvordan valg av politisk styre foregår i Norge. Gi eksempler fra andre styresett. RIAF – stemmeopptelling, lage statistikk, meningsmålinger.	Klassediskusjoner Gruppearbeid Lekser
Gjør greie for de viktigste maktinstitusjonene i Norge og deres hovedoppgaver, og diskutere ulikheter mellom å leve i et demokrati og i et samfunn uten demokrati.	Desember - mars	I samfunnet	Midgard Relevante tekster/utdrag Internett	Se på maktfordelingen i Norge, og hvordan valg av politisk styre foregår i Norge. Gi eksempler fra andre styresett.	Samtaler Muntlig fremlegg
Gjøre greie for hovedtrekk ved samiske samfunn i dag.	Februar	Norge rundt Samene Kart	Midgard (revidert versjon) Kart Globus	Lese i boka og annen info. Diskusjoner i plenum.	Klassediskusjoner, i grupper og med lærer.
Diskutere formålet med FN og annet internasjonalt arbeid, også urfolkssamarbeid, og gi eksempler på den rollen Norge har i samarbeidet.	Desember – mars + FN-dagen oktober	Samfunnsfag/samarbeid Tverrfaglig med norsk	Midgard 6 kap.2 Tekst om Askeladden på flukt – hentet fra undervisningsopplegg fra Flyktninghjelpen.	FN-dagen, internasjonal uke, Caritasløp, og jobbe med problematikk knyttet til internasjonale forhold.	Skrive oppgave Lekser/innlevering Klassediskusjoner med elevene. Egenvurdering.
Gjøre greie for hva et samfunn er, og reflektere over hvorfor mennesker søker sammen i	Hele året - sporadiske samtaler	Samfunnet Stortingsvalget 13 Samarbeid	Midgard Relevante tekster/utdrag Internett	Få elevene til å skjønne hvor viktig vi er for hverandre, venner, yrker.	Dialog med elevene Tegne og skrive Arbeidsinnsats i timene

<p>samfunn</p>	<p>gjennom året siden dette er et tema som til stadighet vil dukke opp – i ulike fag.</p>	<p>Yrker</p>		<p>Hva hadde man klart alene? Hva må man være flere for å klare? Hva hadde man savnet om man var alene? Hva trenger man? Samtaler og egen jobbing. Forstå definisjonen av begrepet samfunn. Vise respekt for hverandre, kunne forstå mulige forklaringer, belyse ulike spørsmål.</p>	<p>Kapittelquiz</p>
<p>Beskrive roller i sin egen hverdag og undersøke hvilke forventninger som knytter seg til disse rollene. Gi også eksempler på hvordan kjønnsroller og seksualitet blir framstilt i ulike medium, og diskutere de ulike forventningene det kan skape.</p>	<p>Desember - mars</p>	<p>Du og jeg og vi to Egen person Roller og forventninger</p>	<p>Midgard Internett Relevante tekster</p>	<p>Forstå sin egen rolle. Forklare begrepene roller og forventninger. Samtale i klasse og grupper. La alle filosofere rundt temaet selv. Hvem er de, roller og forventninger, rettferdig/urettferdig? Forskjell jenter/gutter? Oppdras/behandles vi forskjellig? OK? Hvordan skal vi være med hverandre? Lære om problemer og problemløsning. Samtale med helsesøster</p>	<p>Dialog med elevene Skrivetrening Arbeidsinnsats i timene Kapittelquiz</p>
<p>Presentere aktuelle samfunnskonflikter og drøfte</p>	<p>Hele året – Desember -</p>	<p>Konflikter i verden. Historiske konflikter.</p>	<p>Midgard Bilder og historier fra</p>	<p>Eleven skal finne en konflikt som han/hun</p>	<p>Innlevering med kommentar fra lærer.</p>

forslag til løsninger	mars		nett. Dilemmaer.	ønsker å fordype seg i. Det skal lages problemstilling og oppgaven skal være helhetlig.	Egenvurdering.
Gi eksempler på muligheter, plikter og retter barn og unge har til å medvirke	Desember – mars	I samfunnet Du og jeg og vi to. Internasjonale forhold og menneskerettigheter	I forbindelse med hvilke roller og forventninger, og kap om i samfunnet, og internasjonaluke/ FN-dagen	La elevene få lede diskusjoner i klassen, og søke informasjon som kan være med å skape forståelse for det å være barn og unge i dagens samfunn. Undersøkelse.	Lekser/innlevering Diskusjoner i plenum/ grupper
Gi eksempler på ulike kulturelle symbol og gjøre greie for hva vi mener med begrepet identitet og kultur.	Sporadiske samtaler gjennom hele året	I samfunnet, Du og jeg og vi to, og andre temaer hvor det er naturlig å komme inn på dette.	Gjennomgående tema i historie og samfunnsfag gjennom hele året. Tverrfaglig.	Klassediskusjoner, egne arbeider, i forbindelse med andre oppgaver – tillegg osv.	Lekser/innlevering Diskusjoner Oppgaver I forbindelse med gruppearbeider gjennom året.

Tema: Utforskeren					
Formulere et samfunnsfaglig spørsmål, foreslå mulige forklaringer og belyse spørsmålet gjennom en undersøkelse.	Gjennom hele året	I samfunnet Du og jeg og vi to.	Midgard Internett Tekstutdrag om vennskap	La elevene diskutere og formulere relevante spørsmål i klassen, og utføre en liten spørreundersøkelse hjemme om roller, forventninger, barn og unge i dagens samfunn. RIAF – behandle ulike innsamlingsdata.	Diskusjon, presentasjon, muntlig tilbakemelding.
Lese tekster om mennesket som lever under ulike vilkår, og drøfte hvorfor de tenker, handler og opplever hendelser ulikt.	Gjennom hele året	Vi kommer innom dette under de fleste temaene	Midgard Internett Film Repotasjer/Supernytt Historiske artikler	Gjøre elevene oppmerksomme på ulikheter i forhold til samfunn, økonomi, kultur, tid, kjønn og alder.	Faglige samtaler, lekser, innleveringer og gruppediskusjoner
Finne og trekke ut samfunnsfaglig informasjon ved søk i digitale kilder, vurdere funn og følge regler for nettvett og nettetikk.	Sporadiske datatimer gjennom hele året	Nettvettkurs og andre naturlige temaer	Midgards nettsider Internett	Bruke litt tid på nettvettskurset på midgardsidene for så å bruke dette hver gang de er på nettet. Lærer må stadig minne elevene på kildesortering og nettetikk. RIAF – behandle ulike innsamlingsinfo.	Lærer følger godt med når elevene er på nettet og gir tilbakemeldinger underveis.
Plassere en hendelser i historie og samtid på	Høst	Livet ved de store	Midgards tidslinjer	Vi henger opp en stor	Elevene vurderer selv

tidslinje og kart		elvene. Hellas i antikken og Romerriket	Stor tidslinje i klasserommet	tidslinje i klasserommet som elevene fyller ut etter hvert kapittel.	hva som skal noteres på tidslinjen.
-------------------	--	---	----------------------------------	--	--

Med forbehold om endringer utover året.